

Ledreborg, Høgsbro, S. Jensen, S. B. Jensen, M. Jensen og N. Nielsen, antager i Modsetning til Mindretallet, at Grundlaget for den i 1814 givne Ordning af det offentlige Skolevæsen, hvorpaa Lovforslaget i det væsentlige hviler, ikke længere svarer til den nuværende Udvikling af vore Forhold. Dengang levede Folket under et faderligt Enevælde og var vant til at betragte sig som uskiftet til at varetage sit eget Lard; men ved Grundloven af 1849 er Folket blevet borgerlig myndigt og kommer nu for nu mere til Bevidsthed om Betydningen deraf. Det søles som en selsom Modsigelse, at man ikke nu i Regelen tør betro de Mænd, der kaldes til afgørende Deltagelse i Landets vigtigste Anliggender, Omsorgen og Ansvar for deres egne Børns Undervisning; det kræfter de første Grundsatninger for Familielivets og dermed for Samfundslivets sunde og kraftige Udvikling, og det berøver Skolen den Hjælp, som Forældrenes levende Deltagelse for dens Gjærning og omhyggelige Tilsyn dermed ene er i Stand til at yde. Saameget mere skødesse er den paabudne Lvang, som der er Samfundsklasser, mod hvilke den ikke anvendes, og den Lighed for Lovet, der skulde være en af den fri Forfatnings bedste Frugter, altsaa fuldkommen tilfidesættelse. Flertallet maa derfor betragte det som et Misgreb, at Lovforslaget søger at fremme Folkeskolens Udvikling gjennem uvidede Lvangsbestemmelser og et stærkt Tilsyn fra Statens Side, fremfor gjennem en tillidsfuld Høvdenselse til Forældrenes naturlige Kjærlighed til deres Børn og disses størst mulige Udvikling, en Kjærlighed, der dog netop i den sidste Menneskealder, naaget alle Hindringer i den nuværende Ordning af Skolevæsenet, har givet sig saa smukke Vidnesbyrd i de talrige Folkehøjskoler, Friskoler og lignende privat Virksomhed. Det er af saa meget større Vigtighed, at lade Forældrene søle, at de være Hovedansvaret for Børnenes Undervisning, som man dog ikke kan berøve dem Hovedindflydelsen paa Børnenes Opdragelse, og denne da meget let kommer til at lide under den Løsning af Vaandet mellem Forældre og Børn, som en altfor vidt drevne Statsomsorg for Undervisningen maa fremkalde. Flertallet hævder derfor den fulde Gjemmensførelse af den Lante, der alt i 1855 fandt sit Udtryk i Lovgivningen, at Forældre eller Børgere have Ret til selv at sørge for deres Børns Undervisning, som Grundlaget for den ny Udvikling, vor Folkeskole bør hjælpes til, og haaber derved at naae en videre Udvikling af den, end det vil være muligt gjennem den stærkede Lvang, men ved Siden deraf overfor Flertallet ikke, at der kan gives ligegyldige og forsmædelige Forældre og Børgere med hvem Statens Lvang gjøres fornøden og er berettiget, naar den indskrænkes til det Lavmaal af Rundskaab, der kan naaes af ethvert legemligt og aandeligt sundt Barn, og der maa anses

som nødvendigt, for at det kan selvstændig udvise sig videre, efterhaanden som Trangen dertil maatte vaagne. Man antager, at dette kan naaes ved en Ordning, hvorefter Staten kræver offentlige Prøver af samtlige Børn i 9—10 Aars og 13—14 Aars og desuden betingelsesvis i 12—13 Aars Alderen. For de Børn, der bestaa Prøverne, finder aldeles ingen Lvang Sted; men de Forældre, som selv have sørget for deres Undervisning, faae da af Kommunens Kasse udbetalt de Skolepenge, som ellers udbedes til Læerne ved de offentlige Skoler. Det Barn, som derimod ikke bestaar Prøven og dog er i Besiddelse af den fornødne legemlige og aandelige Sundhed, undergives en stærk Lvang, indtil det forsonet er indhentet, og for et saadant Barn bliver ikke alene ingen Skolepenge udbetalt, men det paaligger Forældre eller Børgere at betale dem, saa længe Lvangen varer.

Flertallet anser det fremdeles for givet ved Grundlovens Bud om, at Børgerne have Ret til at dyrke Gud paa den Maade, som stemmer med deres Overbevisning, at Staten ikke maa kræve af Børnene en bestemt Tro, men at Tilværelsen af en saadan dels maa bero paa Hjemmets og dels paa det paagældende Kirkesamfunds Indflydelse, skøndt det vel kan tillades de Forældre eller Børgere, der ønske det, ogsaa i den offentlige Skole at faae deres Børn underviste i Folkekirkenes Tro. Ved de nævnte Lavmaalsprøver kan Staten derfor ikke gjøre Krav paa bestemte Religionskundskaber, men maa i denne Henseende stole paa Trossamfundenes Medvirkning. Som Følge heraf kan Folkeskolen heller ikke overgives til et bestemt Kirkesamfunds Geistlige, særlige Tilsyn og Omsorg, men maa stilles under Folkets almindelige Myndigheder, om der end ikke kan være Noget til Hinder for, at ogsaa Geistlige faae Indflydelse paa Skolevæsenet, forsaavidt de vælges dertil ved Folkets Tillid. Man foreslaar derfor, at Geistlighedens Tilsyn for Fremtiden indskrænkes til den religiøse Undervisning, der meddeles Ungdommen ved de turkelige Embedsmænd, og at Statens Tilsyn føres dels gjennem særlige Mænd, som vælges, een for hver Amtsaadskreds, af SkoleraaDET, men med Regjeringens Stadfæstelse, og dels gjennem Amtmændene ved deres Overværelse af Skoleraadets Forhandlinger og deres almindelige Kjendskab til Amtets Forhold. Naar Ministeren skulde anse det fornødent, vil det selvfølgelig staa ham frit for ved Udendelse af en af hans Embedsmænd at skaffe sig de nærmere Oplysninger, han om et eller andet særligt Forhold maatte savne. De nævnte Tilsynsmænds Myndighed er dog indskrænket til det af Staten krævede Lavmaal. Med det øvrige Skolevæsen føre de vel Tilsyn, men nærmest kun for at sikre Overholdelsen af Statens Bud, uden at de have Ret til at gribe ind i Skolens Undervisning eller Ordning, der hører under Forældrene eller Kommunerne i